

LISTE DES CATHOLICOS

DE L'EGLISE APOSTOLIQUE D'ARMENIE

(en arménien et en français)

Paris 2008

COMMENT LIRE LES TABLEAUX ?

1e colonne : rang du catholicos dans la succession apostolique.

2e colonne : le cas échéant, mention de la sainteté (saint figurant au synaxaire).

3e et 4e colonnes : nom du catholicos.

5e colonne : dates de commencement et de fin du pontificat selon les évaluations d'historiens.

6e colonne : dates de commencement et de fin du pontificat selon la tradition.

Ա	Ս.	Թադէոս	առաքեալ		43-66
Բ	Ս.	Բարթողիմէոս	առաքեալ		60-68
Գ	Ս.	Չաքարիա	հայրապետ		68-72
Դ	Ս.	Չեմենոս	հայրապետ		72-76
Ե	Ս.	Ատրներսեհ	հայրապետ		77-93
	Ս.	Մուշէ	հայրապետ		93-123
Է	Ս.	Շահէն	հայրապետ		124-150
Ը	Ս.	Շաւարշ	հայրապետ		151-171
Թ	Ս.	Ղեւոնդիոս	հայրապետ		172-190
Ճ	Ս.	Մեհրուժան	հայրապետ		240-270
1	Ս.	Գրի որ Ա.	Լուսատրիչ	298-314 († 328)	302-325
2	Ս.	Արիստակէս Ա.	Պարթեւ	320-327	325-333
3	Ս.	Վրթանէս Ա.	Պարթեւ	327-342	333-341
4	Ս.	Յուսիկ Ա.	Պարթեւ	342-348	341-347
5		Փառէն Ա.	Աշտիշատեցի	348	348-352
6		Շահակ Ա.	Մանազկերտացի	349-353	
7	Ս.	Ներսէս Ա.	Պարթեւ	353-373	353-373
8		Յուսիկ Ա.	Մանազկերտացի	373-377	373-377
9		Չառէն Ա.	Մանազկերտացի	378-381	377-381
10		Ասպուրակէս Ա.	Մանազկերտացի	383-387	381-386
11	Ս.	Սահակ Ա.	Պարթեւ	387-438	387-436
	Ս.	Մեսրոպ	Մաշտոց (<i>locum tenens</i>)	438-439	
12	Ս.	Յովսէփ Ա.	Հողոցմնցի	439-452 († 454)	437-452
13		Մելիտէ Ա.	Մանազկերտացի	452-456	452-456
14		Մովսէս Ա.	Մանազկերտացի	456-461	456-461
15	Ս.	Գիւտ Ա.	Արահեզացի	461-478	461-478
16	Ս.	Յովհաննէս Ա.	Մանդակունի	478-490	478-490
17		Բաբ էն Ա.	Ոթմսեցի	490-515	490-516
18		Սամուէլ Ա.	Արծկեցի	516-526	516-526
19		Մուշէ	Այլաբերեցի	526-534	526-534
20		Սահակ Բ.	Ուղկեցի	534-539	534-539
21		Քրիստափոր Ա.	Տիրառիջցի	539-545	539-545
22		Ղեւոնդ Ա.	Տիրառիջցի	545-548	545-548
23		Ներսէս Բ.	Բա րեւանդացի	548-557	548-557
24		Յովհաննէս Բ.	Գաբելեան	557-574	557-574
25		Մովսէս Բ.	Եղիվարդեցի	574-604	574-604
		Վրթանէս	Գերթոյ (<i>locum tenens</i>)	604-607	
26		Աբրահամ Ա.	Աղբաքանեցի	607-611	607-615
27		Կոմիտաս Ա.	Աղցեցի	611-628	615-628
28		Քրիստափոր Բ.	Ապահունի	628-630	628-630
29		Եգր Ա.	Փառածնակերտացի	630-641	630-641
30		Ներսէս Գ.	Իշխանցի	641-661	641-661
31		Անաստաս Ա.	Ակոռեցի	661-667	661-667
32		Իսրայէլ Ա.	Ոթմսեցի	667-677	667-677
33		Սահակ Գ.	Չորափորեցի	677-703	677-703
34		Եղիա Ա.	Արճիշեցի	703-717	703-717
35	Ս.	Յովհաննէս Գ.	Օճնեցի	717-728	717-728
36		Դաիթ Ա.	Արամոնեցի	728-741	728-741
37		Տրդատ Ա.	Ոթմսեցի	741-764	741-764
38		Տրդատ Բ.	Դասնաւորեցի	764-767	764-767
39		Սիոն Ա.	Բաւոնեցի	767-775	767-775

40	Եսայի Ա.	Եղիպատրուշեցի	775-788	775-788
41	Ստեփանոս Ա.	Դրիմեցի	788-790	788-790
42	Յովսեփ Ա.	Դրիմեցի	790-791	790-791
43	Սողոմոն Ա.	Գառնեցի	791-792	791-792
44	Գեորգի Ա.	Բիրականեցի	792-795	792-795
45	Յովսեփ Բ.	Փարպեցի	795-806	795-806
46	Դաիթ Բ.	Կակաղացի	806-833	806-833
47	Յովհաննէս Դ.	Ովայեցի	833-855	833-855
48	Չաքարիա Ա.	Չա Եցի	855-877	855-876
49	Գեորգի Բ.	Գառնեցի	878-898	877-897
50	Մաշտոց Ա.	Եղիվարդեցի	898-899	897-898
51	Յովհաննէս Ե.	Դրասխանակեր	899-929	898-929
52	Ստեփանոս Բ.	Ռշտունի	929-930	929-930
53	Թեոդորոս Ա.	Ռշտունի	930-941	930-941
54	Եղիշէ Ա.	Ռշտունի	941-946	941-946
55	Անանիա Ա.	Մոկացի	946-967	946-968
56	Վահան Ա.	Սիւնի	967-968	968-969
57	Ստեփանոս Գ.	Մեանցի	968-972	969-972
58	Խաչիկ Ա.	Արշարունի	972-991	973-992
59	Սար իս Ա.	Մեանցի	992-1019	992-1019
60	Պետրոս Ա.	Գետադարձ	1019-1058	1019-1058
61	Խաչիկ Բ.	Անեցի	1058-1065	1058-1065
62	Գրիոր Բ.	Վկայասէր	1065-1105	1066-1105
63	Բաղսեղ Ա.	Անեցի		1105-1113
64	Գրիոր Գ.	Պահլաունի		1113-1166
65	Ս. Ներսէս Դ.	Կլայեցի		1166-1173
66	Գրիոր Դ.	Տղայ		1173-1193
67	Գրիոր Ե.	Քարավէժ		1193-1194
68	Գրիոր Չ.	Այիրատ		1194-1203
69	Յովհաննէս Չ.	Սսեցի		1203-1221
70	Կոստանդին Ա.	Բարձրբերդցի		1221-1267
71	Յակոբ Ա.	Կլայեցի		1268-1286
72	Կոստանդին Բ.	Կատուկեցի		1286-1289
73	Ստեփանոս Դ.	Հռոմկլայեցի		1290-1293
74	Գրիոր Է.	Անաւարդեցի		1293-1307
75	Կոստանդին Գ.	Կեսարացի		1307-1322
76	Կոստանդին Դ.	Լամբրոնացի		1323-1326
77	Յակոբ Բ.	Անաւարդեցի		1327-1341
78	Մխիթար Ա. Յակոբ Բ.	Գռներցի Կլայեցի		1341-1355 1355-1359
79	Մեսրոպ Ա.	Արտագեցի		1359-1372
80	Կոստանդին Ե.	Սսեցի		1372-1374
81	Պօղոս Ա.	Սսեցի		1374-1382
82	Թեոդորոս Բ.	Կիլիկեցի		1382-1392
83	Կարապետ Ա.	Կեղեցի		1393-1404
84	Յակոբ Գ.	Սսեցի		1404-1411
85	Գրիոր Ը.	Խանձողատ		1411-1418
86	Պօղոս Բ.	Գառնեցի		1418-1430
87	Կոստանդին Չ.	Վահկացի		1430-1439
88	Գրիոր Թ.	Մուսաբէկեանց		1439-1441
89	Կիրակոս Ա.	Վիրապեցի		1441-1443
90	Գրիոր Ժ.	Չալաբէկեանց		1443-1465
91	Արիստակէս Բ.	Աթոռակալ		1465-1469

92	Սար իս Բ.	Աջատար		1469-1474
93	Յովհաննէս Է.	Աջակիր		1474-1484
94	Սար իս Գ.	Միսայլ		1484-1515
95	Զաքարիա Բ.	Վաղարշապատեցի		1515-1520
96	Սար իս Դ.	Վրաստանցի		1520-1536
97	Գրի որ ԺԱ.	Բիզանդացի		1536-1545
98	Ստեփանոս Ե.	Սալմաստեցի		1545-1567
99	Միքայէլ Ա.	Սերաստացի		1567-1576
100	Գրի որ ԺԲ.	Վաղարշապատեցի		1576-1590
101	Դաիթ Գ.	Վաղարշապատեցի		1590-1629
102	Մովսէս Գ.	Տաքեացի		1629-1632
103	Ճիլիպպոս Ա.	Ադրակեցի		1632-1655
104	Յակոբ Դ.	Ջուղայեցի		1655-1680
105	Եղիազար Ա.	Այնթապցի		1681-1691
106	Նահապետ Ա.	Եդեսացի		1691-1705
107	Աղեքսանդր Ա.	Ջուղայեցի		1706-1714
108	Աստուածատուր Ա.	Համատանցի		1715-1725
109	Կարապետ Բ.	Ուլնեցի		1726-1729
110	Աբրահամ Բ.	Խոշաբեցի		1730-1734
111	Աբրահամ Գ.	Կրետացի		1734-1737
112	Ղազար Բ.	Չահկեցի		1737-1751
113	Մինաս Ա.	Ակնեցի		1751-1753
114	Աղեքսանդր Բ.	Բիզանդացի		1753-1755
115	Յակոբ Ե.	Շամախեցի		1759-1763
116	Սիմէոն Ա.	Երեսանցի		1763-1780
117	Ղուկաս Ա.	Կարնեցի		1780-1799
118	Դաիթ Դ.	Էնէ էթցի		1801-1807
119	Դանիէլ Ա.	Սուրնաեցի		1807-1808
120	Եփրեմ Ա.	Ծորա · տղցի		1809-1830
121	Յովհաննէս Ը.	Կարբեցի		1831-1842
122	Ներսէս Ե.	Աշտարակեցի		1843-1857
123	Մատթէոս Ա.	Կոստանդնուպոլսեցի		1858-1865
124	Գէոր · Դ.	Կոստանդնուպոլսեցի		1866-1882
125	Մակար Ա.	Թեղուտցի		1885-1891
126	Սկրաիչ Ա.	Վանեցի		1892-1907
127	Մատթէոս Բ.	Կոստանդնուպոլսեցի		1908-1910
128	Գէոր · Ե.	Տփղիսեցի		1911-1930
129	Խորէն Ա.	Մուրադբէկեան		1932-1938
130	Գէոր · Չ.	Չէօրէքճեան		1945-1954
131	Վազ էն Ա.	Պալճեան		1955-1994
132	Գարե ին Ա.			1995-1999
133	Գարե ին Բ.			1999-

I	St	T'adēos	apôtre		43-66
II	St	Bart'olīmēos	apôtre		60-68
III	St	Zak'aria	patriarche		68-72
IV	St	Zementos	patriarche		72-76
V	St	Atrnerseh	patriarche		77-93
VI	St	Mušē	patriarche		93-123
VII	St	Šahēn	patriarche		124-150
VIII	St	Šawarš	patriarche		151-171
IX	St	Łewondios	patriarche		172-190
X	St	Mehružan	patriarche		240-270
1	St	Grigor I ^{er}	l'Illuminateur	298-314 († 328)	302-325
2	St	Aristakēs I ^{er}	Parthev	320-327	325-333
3	St	Vrt'anēs I ^{er}	Parthev	327-342	333-341
4	St	Yusik I ^{er}	Parthev	342-348	341-347
5		P'arēn I ^{er}	Aštišatec'i	348	348-352
6		Šahak I ^{er}	Manazkertac'i	349-353	
7	St	Nersēs I ^{er}	Parthev	353-373	353-373
8		Yusik II	Manazkertac'i	373-377	373-377
9		Zawēn I ^{er}	Manazkertac'i	378-381	377-381
10		Aspurakēs I ^{er}	Manazkertac'i	383-387	381-386
11	St	Sahak I ^{er}	Parthev	387-438	387-436
	St	Mesrop	Maštoc' (<i>locum tenens</i>)	438-439	
12	St	Yovsēp' I ^{er}	Hołoc'mec'i	439-452 († 454)	437-452
13		Melitē I ^{er}	Manazkertac'i	452-456	452-456
14		Movsēs I ^{er}	Manazkertac'i	456-461	456-461
15	St	Giwt I ^{er}	Arahezac'i	461-478	461-478
16	St	Yovhannēs I ^{er}	Mandakuni Siège patriarcal transféré à Dwin (484)	478-490	478-490
17		Babgēn I ^{er}	Ot'mec'i	490-515	490-516
18		Samuēl I ^{er}	Arckec'i	516-526	516-526
19		Mušē I ^{er}	Aylaberec'i	526-534	526-534
20		Sahak II	Ułkec'i	534-539	534-539
21		K'ristap'or I ^{er}	Tirañjic'i	539-545	539-545
22		Łewond I ^{er}	Tirañjic'i	545-548	545-548
23		Nersēs II	Bagrewandac'i	548-557	548-557
24		Yovhannēs II	Gabelenac'i	557-574	557-574
25		Movsēs II	Elivardec'i	574-604	574-604
		Vrt'anēs	K'ert'ol (<i>locum tenens</i>)	604-607	
26		Abraham I ^{er}	Ałbat'anec'i	607-611	607-615
27		Komitas I ^{er}	Ałc'ec'i	611-628	615-628
28		K'ristap'or II	Apahuni	628-630	628-630
29		Ezr I ^{er}	P'aražnakertac'i	630-641	630-641

30		Nersēs III	Išxanc‘i (Šinoł)	641-661	641-661
31		Anastas I ^{er}	Akořec‘i	661-667	661-667
32		Israyēl I ^{er}	Ot‘msec‘i	667-677	667-677
33		Sahak III	Jorap‘orec‘i	677-703	677-703
34		Elia I ^{er}	Arčišec‘i	703-717	703-717
35	St	Yovhannēs III	Awj nec‘i (Imastasēr)	717-728	717-728
36		Dawit‘ I ^{er}	Aramonec‘i	728-741	728-741
37		Trdat I ^{er}	Ot‘msec‘i	741-764	741-764
38		Trdat II	Dasnaworec‘i	764-767	764-767
39		Sion I ^{er}	Bawonac‘i	767-775	767-775
40		Esayi I ^{er}	Elipatrušec‘i	775-788	775-788
41		Step‘anos I ^{er}	Dēwinec‘i	788-790	788-790
42		Yovab I ^{er}	Dēwinec‘i	790-791	790-791
43		Sołomon I ^{er}	Gar nec‘i	791-792	791-792
44		Gēorg I ^{er}	Biwrakanc‘i	792-795	792-795
45		Yovsēp‘ II	P‘arpec‘i	795-806	795-806
46		Dawit‘ II	Kakalec‘i	806-833	806-833
47		Yovhannēs IV	Ovayec‘i	833-855	833-855
48		Zak‘aria I ^{er}	Jagec‘i	855-877	855-876
49		Gēorg II	Gar nec‘i	878-898	877-897
50		Maštoc‘ I ^{er}	Elivardec‘i	898-899	897-898
51		Yovhannēs V	Drasxanakertc‘i Siège patriarcal transféré à Aghtamar (901)	899-929	898-929
52		Step‘anos II	Řštuni	929-930	929-930
53		T‘ēodoros I ^{er}	Řštuni	930-941	930-941
54		Elišē I ^{er}	Řštuni	941-946	941-946
55		Anania I ^{er}	Mokac‘i Siège patriarcal transféré à Argina puis à Sis pendant son règne.	946-967	946-968
56		Vahan I ^{er}	Siwni	967-968	968-969
57		Step‘anos III	Sewanc‘i	968-972	969-972
58		Xaç‘ik I ^{er}	Aršaruni	972-991	973-992
59		Sargis I ^{er}	Sewanc‘i	992-1019	992-1019
60		Petros I ^{er}	Getadarj	1019-1058	1019-1058
61		Xaç‘ik II	Anec‘i	1058-1065	1058-1065
62		Grigor II	Vkayasēr (le Martyrophile) Siège patriarcal transféré à Zamenta pendant son règne.	1065-1105	1066-1105
63		Bałser I ^{er}	Anec‘i		1105-1113
64		Grigor III	Pahlawuni Elu à l’âge de vingt ans, il eut le règne le plus long. Il déplaça le Siège patriarcal à Dzovk en 1125 puis à Hromgla en 1147. Un concurrent mécontent, Dawit‘, se fit élire catholicos en 1114 et donna naissance à une succession patriarcale parallèle qui fut assurée jusqu’au trépas du catholicos Xiač‘atur II d’Ałtamar en 1895.		1113-1166

65	St	Nersēs IV	Klayec'ı		1166-1173
66		Grigor IV	Tday (l' Adolescent)		1173-1193
67		Grigor V	K'aravēž		1193-1194
68		Grigor VI	Apirat		1194-1203
69		Yovhannēs VI	Ssec'ı		1203-1221
70		Kostandin I ^{er}	Barjrderdc'ı		1221-1267
71		Yakob I ^{er}	Klayec'ı		1268-1286
72		Kostandin II	Katukec'ı		1286-1289
73		Step'anos IV	Hromklayec'ı		1290-1293
74		Grigor VII Siège patriarcal transféré à Sis (1293)	Anawarzec'ı		1293-1307
75		Kostandin III	Kesarac'ı		1307-1322
76		Kostandin IV	Lambbronac'ı		1323-1326
77		Yakob II	Anawarzec'ı		1327-1341
78		Mxit'ar I ^{er} Yakob II	Gřnerc'ı Klayec'ı		1341-1355 1355-1359
79		Mesrop I ^{er}	Artazec'ı		1359-1372
80		Kostandin V	Ssec'ı		1372-1374
81		Połos I ^{er}	Ssec'ı		1374-1382
82		T'ēodoros II	Kilikec'ı		1382-1392
83		Karapet I ^{er}	Kilikec'ı		1393-1404
84		Yakob III	Ssec'ı		1404-1411
85		Grigor VIII	Xanjołat		1411-1418
86		Połos II	Garınecc'ı		1418-1430
87		Kostandin VI	Vahkac'ı		1430-1439
88		Grigor IX Il resta en Cilicie et fut le premier de la succession parallèle des catholicos de la Grande Maison de Cilicie. Le retour du catholicos de Tous les Arméniens à Etchmiadzine donna lieu à l'élection de Kirakos I ^{er} .	Musabēkeanc'		1439-1441
89		Kirakos I ^{er}	Virapecc'ı		1441-1443
90		Grigor X	ĵalalbēkeanc'		1443-1465
91		Aristakēs II	At'ořakal (le Coadjuteur)		1465-1469
92		Sargis II	Ařatar		1469-1474
93		Yovhannēs VII	Ařakir		1474-1484
94		Sargis III	Miwsayl		1484-1515
95		Zak'aria II	Vařarřapatecc'ı		1515-1520
96		Sargis IV	Vrastanc'ı		1520-1536
97		Grigor XI	Biwzandac'ı		1536-1545
98		Step'anos V	Salmastec'ı		1545-1567
99		Mik'ayēl I ^{er}	Sebastanc'ı		1567-1576
100		Grigor XII	Vařarřapatecc'ı		1576-1590
101		Dawit' III	Vařarřapatecc'ı	(† 1633)	1590-1629
102		Movsēs III	Tat'ewac'ı		1629-1632
103		Čilippos I ^{er}	Ałbakecc'ı		1632-1655

104	Yakob IV	Ĵulayec'ı	1655-1680
105	Eliazar I ^{er}	Aynt'apc'ı	1681-1691
106	Nahapet I ^{er}	Edesac'ı	1691-1705
107	Alek'sandr I ^{er}	Ĵulayec'ı	1706-1714
108	Astuacatur I ^{er}	Hamatanc'ı	1715-1725
109	Karapet II	Ulnec'ı	1726-1729
110	Abraham II	Xošabec'ı	1730-1734
111	Abraham III	Kretac'ı	1734-1737
112	Łazar II	Č'ahkec'ı	1737-1751
113	Minas I ^{er}	Aknecc'ı	1751-1753
114	Alek'sandr II	Biwzandac'ı	1753-1755
115	Yakob V	Šamaxec'ı	1759-1763
116	Simēon I ^{er}	Erewanc'ı	1763-1780
117	Łukas I ^{er}	Karnecc'ı	1780-1799
118	Dawit' IV	Ēnēgēt'c'ı	1801-1807
119	Daniēl I ^{er}	Surnarec'ı	1807-1808
120	Ēp'rem I ^{er}	Coraggełc'ı	1809-1830
121	Yovhannēs VIII	Karbec'ı	1831-1842
122	Nersēs V	Aštarakec'ı	1843-1857
123	Matt'ēos I ^{er}	Kostandnupolsec'ı	1858-1865
124	Gēorg IV	Kostandnupolsec'ı	1866-1882
125	Makar I ^{er}	T'elutc'ı	1885-1891
126	Mkrtič' I ^{er}	Vanec'ı	1892-1907
127	Matt'ēos II	Kostandnupolsec'ı	1908-1910
128	Gēorg V	Tp'hısec'ı	1911-1930
129	Xorēn I ^{er}	Muradbēkean	1932-1938
130	Gēorg VI	Č'ēorēk'čean	1945-1954
131	Vazgēn I ^{er}	Palčean	1955-1994
132	Garegin I ^{er}	Sargisian	1995-1999
133	Garegin II	Nersēsian	1999